

MENEJMENT – BOSHQARUV SAN’ATI SIFATIDA

Astanakulova Manzura Biribayevna

Termiz davlat pedagogika instituti o‘qituvchisi

Jabborova Shaxina

Termiz davlat pedagogika instituti talabasi

ANNOTATSIYA

O‘zbekiston jahon tajribasiga asoslangan holda boshqaruvning turli shakllari tengligi ta’minlangan, zamonaviy, milliy manfaatlarga mos tuzilmasini yaratish ko‘zda tutilgan islohotlarni bosqichma – bosqich amalga oshirmoqda. Bu olib borilayotgan islohotlarning asosiy vazifalaridan biri – Vatanimiz taraqqiyoti va xalqimiz farovonligini yanada yuksaltirishdir.

Kalit so‘zlar: menejment, innovatsiya, ta’lim, tarbiya, pedagogika, sifat, mutaxassis, faoliyat.

Menejmentning mohiyati ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar darajasi, ishlab chiqarish kuchlarining rivojlanishi va iqtisodiy aloqalarning murakkablashuvi bilan kengayib boradi. Menejment ishlab chiqarish jarayonida, ishlab chiqarish vositalariga mulkchilikning turli shakllari mavjud bo‘lgan sharoitda, ishlab chiqaruvchilar o‘rtasida raqobatni shakllantirish, foydani maksimallashtirishga qaratilgan boisa, u butun bir iqtisodiy tizimda ishlab chiqarish evaziga jamiyat ehtiyojini qondira oladigan bozor infratuzilmasi elementlari va ularning o‘zaro aloqasini ta’minlovchi mexanizmning barqaror ishlashiga, har bir fuqaro, guruh, uyushma, tashkilot va muassasalar manfaatlarini e’tiborga olgan holda, ularni jahon sahnasida o‘z o‘rniga ega bo‘lishiga qaratilgan boiadi. Menejmentning asosini obyektiv iqtisodiy, ijtimoiy va boshqa qonunlarga asoslanuvchi huquqiy ilmiylik tashkil etadi. Xo‘jalik yurituvchi subyektlar rahbarlari mazkur qonunlarni o‘rganish va ularning aniq vaziyatlarda namoyon boiishini hisobga olgan holda iqtisodiyotni boshqarishning strategiya va taktikasini belgilaydilar.

Ta’lim - tarbiya tizimini sifat jihatidan butunlay yangi bosqichga ko‘tarish diqqatimizning markazida bo‘lishi zarur. Agar biz o‘z vaqtida uzoqni ko‘zlab katta hayotga kirib kelayotgan yoshlarimizning chuqur bilim va kasb hunar egallashi uchun zamin yaratmasak, ularni zamon talab qiladigan mutaxassislar etib tayyorlamasak bugungi kunda danyoni qamrab olgan moliyaviy-iqtisodiy inqiroz davrida yurtimizda

tinchlikni saqlab, iqtisodiyotimizning barqaror o'sish sur'atini ta'minlashga, ayni shunday og'ir sharoitda xalqimiz hayotining tobora yuksalishiga erisha olmaymiz.

Ta'lim menejmenti – boshqaruv san'ati sifatida. Menejment so'zi inglizcha so'zdan olingan bo'lib, boshqaruvni tashkil etish, boshqaruv hokimiyati, rahbarlik qilish, rejalashtirish, tartibga solish, muvofiqlashtirish, nazorat qilish rabi ma'nolarni anglatadi. Menejment ko'zlangan maqsadlarga erishish uchun faoliyatni, ya'ni insonlar yoki ularning guruhlari faoliyatini muvofiqlashtirish hamda boshqarish usullari, shakllari va vositalari majmuidir.

Menejment tushunchasi tor ma'noda biror-bir tashkilot maqsadini aniqlash va unga erishish uchun zarur bo'lgan rejalashtirish, tashkil etish va nazorat jarayonlarining foyda keltirishi, samara berishi faoliyat yo'nalishini qanchalik to'g'ri tanlay bilishga, qarorlar qabul qila olishga hamda uning boshqarilishini nazorat qilishga va bu jarayon borishiga bog'liq bo'ladi. Menejment keng ma'noli tushuncha sifatida, jahondagi menejment va uni tashkil etishning nazariyotchilaridan biri Piter Druker aytganidek, «alohida faoliyat turi bo'lib, tashkil etilmagan betartib ommani bir maqsadga yo'naltirilgan samarali va unumli guruhga, jamiyatga aylantiradigan, ijtimoiy o'zgarishlarni rag'batlantiruvchi element hisoblanadi». Menejment nafaqat korxonada doirasida, qolaversa, butun bir jamiyat, davlatni o'z tanlagan yo'li, maqsad va intilishlariga yetaklovchi, iqtisodiyotni kuchli, barqaror ishlovchi mexanizmga aylantirishda muhim ta'sir etuvchi kuch hisoblanadi.

Menejmentni jamiyatning iqtisodiy negizi bilan bog'lab, shu bilan birga, uning ikki: tashkiliy-texnikaviy va ijtimoiy-iqtisodiy tomonlarini hisobga olgan holda o'rganish lozim. Tashkiliy-texnikaviy boshqaruv aniq iste'mol qiymatini olish uchun mahsulot tayyorlashda mehnat taqsimoti va kooperatsiyasi bilan ajralib turadi. Ijtimoiy-iqtisodiy boshqaruv mavjud ishlab chiqarish munosabatlari bilan bog'liq bo'lib, boshqarish maqsadlarini belgilaydi. Tashkiliy-texnikaviy boshqaruv mehnat unumdorligi va ishlab chiqarish samaradorligining oshishi uchun sharoit yaratishga imkon beruvchi faoliyat turidan iboratdir. Ijtimoiy-iqtisodiy menejmentning maqsadi ishlovchilar samarali mehnat qilishi uchun sharoit yaratish, ularni ijtimoiy himoya qilishning ishonchli umumdavlat tizimini shakllantirish, bandlikni ta'minlash va aholining kam ta'minlangan qatlamlarini qo'llab - quvvatlashdan iboratdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI: (REFERENCES)

1. Buriboyevna A. M. Conditions For Planning The Educational Process In A Preschool Institution With Compensatory Groups //Vital Annex: International Journal of Novel Research in Advanced Sciences. – 2022. – Т. 1. – №. 4. – С. 70-77.
2. Buriboyevna A. M. Recommendations for Improving the Quality of Preschool Education through an Assessment System //Vital Annex: International Journal of Novel Research in Advanced Sciences. – 2022. – Т. 1. – №. 5. – С. 297-304.
3. Astanakulova M., Shahina J. TA'LIMDA BOSHQARUV FAOLIYATI VA MENEJMENTNING IJTIMOIIY OMILLARI //Journal of new century innovations. – 2023. – Т. 28. – №. 5. – С. 73-78.
4. Astanaqulova M. B. MENEJMENT ILMINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI //Educational Research in Universal Sciences. – 2023. – Т. 2. – №. 9. – С. 111-113.
5. Astanakulova , M. B., & Jabborova , S. (2023). TA'LIM MENEJMENTI – BOSHQARUV SAN'ATI SIFATIDA. Educational Research in Universal Sciences, 2(10), 224–226. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/3847>
6. Astanaqulova, M. B. (2023). MENEJMENT ILMINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. Educational Research in Universal Sciences, 2(9), 111–113. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/3709>
7. Astanaqulova , M. B. (2023). MENEJMENTNING KELAJAKKA YO'NALTIRILGANLIGI. Educational Research in Universal Sciences, 2(9), 95–98. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/3705>
8. Астанақулова М. Б. ЭКОЛОГИК ЎЙИНЛАР ОРҚАЛИ МАКТАБГАЧА ЁШДАГИ БОЛАЛАРНИНГ КОГНИТИВ ФАОЛИЯТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ: <https://doi.org/10.53885/edinres.2022.10>.
9. Астанақулова Манзура Бўрибоевна, Мактабгача таълим назарияси кафедраси ўқитувчиси, Термиз давлат педагогика институти //Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал. – 2022. – №. 10. – С. 220-224.
10. Manzura A. IMPROVING THE METHODOLOGY OF TEACHING THE SUBJECT OF PRESCHOOL EDUCATION MANAGEMENT //Open Access Repository. – 2023. – Т. 4. – №. 3. – С. 561-567.